

**KAMK • University
of Applied Sciences**

**DIGITALISAATIO HOIVAKODEISSA
- ketteriä kokeiluja**

**Gitta Palomäki, Timo Partanen, Merja Markkanen,
Jaana Kempainen**

Tekijät

Gitta Palomäki TtM, Projektipäällikkö KAMK

Timo Partanen FM, lehtori KAMK

Merja Markkanen

Mattilan palvelutalon toiminnanjohtaja

Jaana Kempainen lehtori, TtM, lehtori KAMK

Yhteystiedot:

Kajaanin Ammattikorkeakoulun kirjasto

PL 240, 87101 KAJAANI

Puh. 044 7157042

Sähköposti: amkkirjasto@kamk.fi

<http://www.kamk.fi>

Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B 148/ 2022

ISBN on 978-952-7522-00-4

ISSN numero 1458-915X

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Digitalisaation kokeilut hoivakodeissa	2
3	Tulevaisuuden näkymät.....	10
	Lähteet	11

1 Johdanto

Sitran mukaan yksi 2020-luvun megatrendeistä on teknologia, joka sulautuu kaikkeen yhteiskunnassa. Teknologia kehittyy nopeasti ja muuttaa palvelujen tuotantotapoja sekä toimintamalleja. Yhä useampi asia voidaan automatisoida. Ihmiset vuorovaikututtavat sekä fyysisessä että virtuaalisessa ympäristössä. Teknologian hyödyntäminen edellyttää entistä enemmän totuttujen ajatusmallien ja toimintatapojen muuttamista. (Dufva 2020.) Tulevaisuus rakentuu yhdessä tehden strategisten kumppaneiden kanssa. Näitä näkemyksiä edistämme osaltamme kahdessa hoitotyön teknologiaan liittyvissä hankkeissa Kajaanin ammattikorkeakoulun osalta.

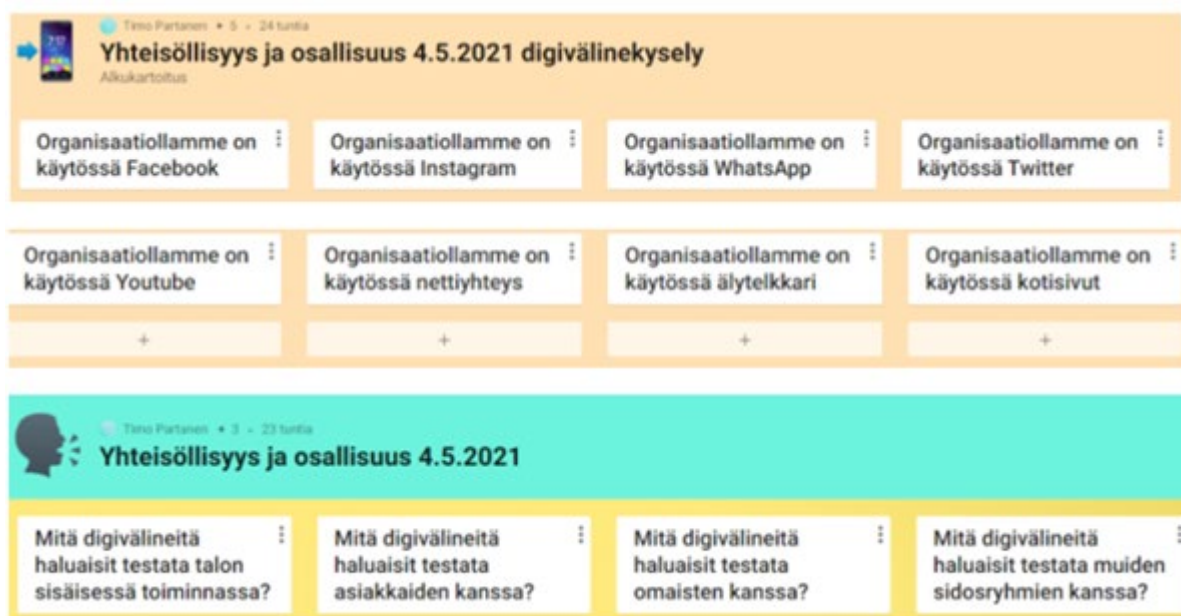
Laatuhoiva-hankkeessa tavoitellaan onnellista ja laadukasta elämää koti- ja hoivapalveluissa työyhteisön voimavaroja tukemalla ja osaamista vahvistamalla. Digitalisaatio on yksi keino vastata tavoitteeseen. Projektin yhteisöllisyyden ja osallisuuden työpajoissa ja johtamisen työpajoissa perehdyttiin erilaisiin digivälineisiin, esiteltiin uudenlaisia virtuaalisen todellisuuden ja robotiikan ratkaisuja sekä pohdittiin somen keskeistä merkitystä hoivapalveluissa. Digitalisaation tutkimisen jälkeen siirryttiin erilaisiin kokeiluihin Laatu hoivatyöhön hankkeen Kahdeksan askelta digikoulun maisteriksi tapaamisissa. Suunnittelukulttuurista siirryttiin tekemisen ja kokeilun kulttuureihin. Laatuhoiva-hanke toteutetaan ESR-hankkeena yhteistyössä Oulun seudun kuntayhtymän, Diakonia-ammattikorkeakoulun ja Oulun Ammattikorkeakoulun kanssa ajalla 2020-2022. (Laatuhoiva-hanke 2020).

EAFS-hankeella (Excellence in creating Age Friendly Society in Remote Areas) vastataan väestön ikääntymisen myötä korostuviin teknologisiin kehittämistarpeisiin. Lisäksi hankkeessa tuetaan ikäystävällisen yhteiskunnan tavoitteita pitkien välimatkojen alueella, kuten Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa. EAFS-hankkeessa kerätään ja kootaan tietoa uusista ikäystävällisistä teknologisista ratkaisuista, sovellutuksista ja robotiikasta hoitotyössä. EAFS-hanke toteutetaan Kajaanin ja Karelian ammattikorkeakoulujen toimesta Opetus- ja kulttuuriministeriön erillisrahoituksella ajalla 1.11.2020-30.11.2023. (EAFS-hanke 2019.)

Tässä artikkelissa kuvaamme kokemuksia erilaisista digitalisaation kokeiluista hoivakodeissa sekä asiakkaiden että hoitohenkilökunnan näkökulmasta 8-askeleen roadmap-ohjelman avulla.

2 Digitalisaation kokeilut hoivakodeissa

Kajaanin ammattikorkeakoulun vastuulla oli Laatuhoiva-hankkeen työpaketti, jossa tavoitteena oli edistää työhyvinvointia, hoiva-alan veto- ja pitovoimaa digitaalisia menetelmiä hyödyntämällä. Samalla etsittiin ratkaisuja hoivayritysten työntekijäpulaan, ja siihen miten yritys voi parantaa toimintaansa ollakseen vetovoimainen työntaja ja työyhteisö. Johtamiskysymykset sekä yhteisöllisyys että osallisuus olivat merkittäviä näkökulmia hankkeen kehittämistoimenpiteissä. Kehittämistyön aluksi kartoitettiin 10 yrityksen osallistujien näkökulmia digitalisaatiosta ja sen mahdollisuuksista hoivatyössä. (Kuva 1)

Kuva 1. Osallistujien näkökulmia digitalisaatiosta ja sen mahdollisuuksista hoivatyössä

Digitaalisuus ja sen hyödyntäminen nähtiin hyvin tärkeäksi. Tulosten pohjalta suunniteltiin road map-ohjelma: Kahdeksan askelta digikoulun maisteriksi.

Ensimmäisen tapaamiskerran aihe oli digimaailman pelisäännöt, oman organisaation toiminnan kehittäminen ja oman osaamisen tuotteistaminen. Päivän aikana tutustuttiin ja testattiin hoiva-robotteja mm. Paro-hyljerobottia ja Zora-humanoidirobottia. (Kuvat 2 ja 3)

Kuva 2. PARO-hyljerobotti

Kuva 3. Zora-humanoidirobotti

Päivän aikana tehtiin kaksi yritysvierailua. KAMK:n Clever Simulation Entertainmentissa tutustuttiin ja testattiin erilaisia virtuaalitodellisuutta hyödyntäviä ratkaisuja. (Kuva 4) CSE Entertainment yrityksessä tutustuttiin ja testattiin kuntouttavia ja aktivoivia pelejä, joita voisi hyödyntää vanhustyössä ja asiakkaiden kuntoutuksessa.

Kuva 4. Clever Simulation Entertainmentin virtuaalitodellisuus

Toisen tapaamiskerran aihe digikoulussa oli somettaminen. Päivän aikana opiskeltiin kuvaamista, kuvien käsittelemistä ja niiden postaamista someen. Kuvia käsiteltiin ilmaisohjelmilla ja tutustuttiin myös somejulkaisua helpottaviin digitaalisiin ratkaisuihin. Kuvat jaettiin organisaatioiden omille some-kanaville. Osa osallistujista oli mukana myös Teamsin avulla digikoulussa.

Kolmannen päivän aiheena oli viestintäsuunnitelman tekeminen, kuvaaminen ja kuvien editointi. Digikoulussa perehdyttiin yksityisyyden suojaan somemaailmassa sekä kuvauslupa-asioihin. Kukaan yritys teki ensimmäisen version omasta viestintäsuunnitelmastaan. Lisäksi osallistujat pääsivät testamaan Clevertouchilla toimivaa LupeOS -peliä. (Kuva 5) Clevertouch on 55-tuumainen kosketusnäyttö ja LupeOS -peli yhdistetään näytölle tähän liitettävällä kannettavalla tietokoneella.

Kuva 5. Clevertouchilla toimiva LupeOS –peli

Neljännän kokoontumisen aihe oli yrityksen oman työhyvinvointipäivän suunnittelu. Covid -tilanteen vuoksi tavattiin verkossa Teamsin välityksellä. Digikoulu koostui henkilöstön rekrytointiin liittyvästä tiedosta ja miten tarinallistamista voidaan hyödyntää rekrytointissa. Sillä tarkoitetaan yrityksen toiminnan kokonaisvaltaista kehittämistä asiakasta osallistavan tarinan muotoon ns. strategista muotoilua. Konkreettisesti päivässä rakennettiin Mattilan palvelutalolle muutama rekrytointi-ilmoitus, he itse valitsivat niistä parhaat ja postasivat ne someen. Suunnittelussa hyödynnettiin graafisen suunnittelun työkalua Canvaa. Aihetta työstiin vielä eteenpäin lisäpäivällä, jolloin Mattilan palvelutaloon laadittiin kesätyömainoksia, jotka julkaistiin Mattilan Facebook-kanavalla. (Kuva 6 ja 7)

Kuva 6 ja 7. Mattilan palvelutalon kesätyömainoksia somessa

Viidennen tapaamiskerralla perehdyttiin TE-keskuksen ja ELY-keskuksen tarjoamiin erilaisiin koulutuspalveluihin sekä käsiteltiin asiakkuuksia ja asiakkaiden roolia kehittämistyön voimavarana. Aiheeseen liittyi halukkaille osallistujille lisäpäivä, jolloin keskityttiin videoeditointiin Kinemasterissa videon editointiohjelmalla ja striimauksen mahdollisuuksiin. Kullekin organisaatiolla laadittiin rekrytointivideoita hyödynnettäväksi myöhemmin. Youtubeen striimatut videot löytyvät täältä: <https://www.youtube.com/watch?v=4gHmRsTMKVO>

Kuudennen tapaamiskerran aiheena oli työhyvinvointipäivä Mattilan palvelutalossa Nivalassa. Päivässä yhdistettiin työhyvinvointi, digitalisaation taitojen vahvistaminen ja asukkaiden osallistaminen päivään. Tehtävänä oli kuvata ja editoida talon toiminnasta kertova elokuva ja näyttää se henkilökunnalle kahdessa näytöksessä. Video kuvattiin matkapuhelimella ja editoitiin elokuvaksi samalla laitteella. Tekeminen oli nopea ryöstys, sillä kokonaisuus saatiin aikaan neljässä

tunnissa. Elokuvan kokonaispituudeksi tuli kuusi minuuttia ja työhyvinvointipäivässä elokuva esitettiin kaksi kertaa ja näytösten välissä oli rentoutumishetki. Näytökset keräsivät yhteensä 30 katselijaa ja siihen oli liitetty leffaillan tapaan pikku purtavaa. Elokuva mainostettiin (Kuva 8) ja se julkistettiin myös Mattilan palvelutalon Facebookissa. Elokuvan voit katsoa täältä:

https://youtu.be/KN0q8Tdz_mw

Viikon kuluttua elokuvaa oli katseltu 4425 kertaa. Tykypäivä sai osallistujilta 9.1 kouluarvosanan.

Kuva 8. Mattilan palvelutalon videon ensi-illasta.

Digikoulun seitsemännellä kerralla aiheena oli aikaisemmin opittuja digitaitojen kertaaminen sekä video tekeminen Paro-hylkeen matkasta Suomussalmella Ämmänsaaren palvelutalossa. Sovelluksena käytettiin jälleen Kinemasteria. Video löytyy Ämmänsaaren palvelutalon Facebookista: <https://www.facebook.com/100057604683049/videos/406723610949858>

Laatua hoivatyöhön-projektin tuloksia ja digikoulua esiteltiin hankkeen loppuseminaarissa Oulussa (Kuva 9) sekä Tulevaisuuden hyvinvoinnin kehittäjät -tapahtumassa Kajaanissa. (Kuva 10) Kajaanin tapahtuma oli samalla hankkeen viimeinen kahdeksas digikoulupäivä. Päivän aikana osallistujille kerrottiin, miten voi yhdistää uudenlaiset palvelutuotteet, uudenlaisen palvelutoiminnan sekä menestyvän bisneksen. Tapahtumassa oli mukana yli 200 henkilöä.

Myös clevertouch, suuri kosketusnäyttö, toi asukkaiden päivätoimintaan uutta ohjelmaa. Sen avulla pääsi virtuaalisesti luontopolulle ja sen muita ominaisuuksia pystyi hyödyntämään päivätoiminnan ohjaamistyössä. Asukkaat saivat uusia elämyksiä.

”Digikoulu on tuonut uusia näkökulmia hoitotyöhön, ja sen myötä koko työyhteisö on saanut kosketuksen digitaalisiin työkaluihin. Projektille hankittiin digivälineitä, joita voitiin lainata osallistujille käytännön testejä varten, näin digikoulussa päästiin käytännössä tekemisen kulttuuriin. Lisäksi se on antanut lisää varmuutta markkinoinnin lisäämiseen ja oman toiminnan näkyväksi tekemiseen ulkoisille käyttäjille somessa. Digikoulu on tuonut iloa. Positiivinen ja avoin mieli varmasti jää koko työyhteisöön ja toivomme, että saamme digikoulun myötä pysyviä työkaluja työhömme”, digikouluun osallistujat kertovat.

3 Tulevaisuuden näkymät

Digitalisaatio on tullut osaksi hoivakodin arkea. Nyt on aika rohkeasti kokeilla uusia välineitä ja pohtia, missä digitalisaatio voisi olla tukena ja apuna arjen toiminnoissa. Mattilan palvelutaloon digitalisaatio on tuonut positiivista yhteishenkeä koko Mattilan perheeseen. Toiminnanjohtaja Merja Markkanen kokee, että heidän tiimensä on onnekas edelläkävijä, kun he saivat mahdollisuuden kokeilla erilaisia digitaalisia laitteita ja sovelluksia vanhustenhoitotyössä. Asukkaamme ovat ottaneet kaikki digilaitteet ilolla vastaan ja laitteista on ollut suurta apua kuntouksen ja päivittäisten toimintojen ylläpidossa. Digilaitteet myös kehittävät asukkaiden motorisia taitoja ja muistia. Olemme saaneet somessa näkyvyyttä tekemisellemme ja uskon, että digikoulun myötä saamme myös jatkossa vanhustenhoitotyötä vetovoimaisemmaksi. Jatkossa päivitämme yhä aktiivisemmin arkeamme Facebook-sivullemme ja myös rekrytointia jatkamme somen kautta.

Digitalisaatio vaatii uudenlaista osaamista johtamiseen. Tulevaisuuden johtajan keskeisiä taitoja ovat mm. vuorovaikutustaidot, verkkovälitteisten tapaamisten toteuttamisen taito, vuorovaikutus verkkovälitteisessä alustassa, digisovellusten hallinta, somen hyödyntäminen ja rekrytointi (Wilkman 2016). Veto- ja pitovoima, brändi, visio ja missio on myös niitä aiheita, mitkä tällä hetkellä ovat kaikkien yritysten pohdinnassa. Digitalisaatio näkyy jo organisaation viestinnässä ja henkilöstön rekrytointi tapahtuu suurelta osin sosiaalisen median kautta. Nopeasti muuttuvassa maailmassa ketterät kokeilut lisääntyvät digikontekstissa.

Lähteet

Dufva M. (2020). Megatrendit 2020. Saatavilla 19.5.2022. [Sitra Megatrendit 2020](#)

Excellence in creating Age Friendly Society in Remote Areas-hanke (EAFS)(2019).Saatavilla 4.5.2022. <https://www.kamk.fi/fi/Tutkimus-ja-kehitys/Projektit>

Laatuhoiva- hanke (2020). Saatavilla 18.6.2022. <https://www.kamk.fi/fi/Tutkimus-ja-kehitys/Projekt>

Wilkman, U. (2016). Etäjohtaminen. Tulosta joustavalla työllä. E-kirja. Alma Talent.